

**İLK DÖNEM KELÂMÎ
TARTIŞMALARIN
HADİS ŞERHLERİNDEKİ
YANSIMALARI**

Prof. Dr. Mehmet Sait UZUNDAĞ

Yayın No | Publication Number: 33

Kitap Adı | İlk Dönem Kelâmî Tartışmaların Hadis Şerhlerindeki Yansımaları

Book Title: Reflections of the Early Kalam Debates in Hadith Commentaries

Yazar | Author: Mehmet Sait UZUNDAĞ | orcid.org: 0000-0002-1691-6940

Editör | Editor: Ferhat KOÇYİĞİT | orcid.org: 0000-0001-6238-8475

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book

Yayın Tarihi | Publication Date: Mart 2025 | March 2025

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13.5 x 21

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 135

ISBN: 978-625-97866-7-4

DOI: 10.70717/dta.9786259554105

Atıf Bilgisi | Cite as: Uzundağ, Mehmet Sait. *İlk Dönem Kelâmî Tartışmaların Hadis Şerhlerindeki Yansımaları*. Bursa, DTA Yayıncılık, 2025

1. Hadis | Hadith
2. Hadis Şerhleri | Hadith Commentary
3. Kelami Tartışmalar | Kalam Debates

Kapak ve Mizanpaj | Cover Design and Layout:

Samet TORUN - Ahmet TUNÇDEMİR

Sertifika Numarası | Certificate Number: 74919

Yayıncı | Publisher: DTA Yayıncılık Bilişim Ltd. Şti.

Odunluk Mah. Akademi Cad. Zeno Business Center 2C/28 Nilüfer/Bursa

Telefon: +90 507 227 1297

e-posta: bilgi@dtayayincilik.com.tr

web: www.dtayayincilik.com.tr

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti

Sertifika Numarası: 47479

Copyright © Bu Eserin bütün hakları DTA Yayıncılık'a aittir.

Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Copyright © All rights of this work belong to DTA Publishing.

Without the permission of the publishing company, the whole or part of the book cannot be printed, published, reproduced or distributed electronically, mechanically or through photocopying.

**İLK DÖNEM KELÂMÎ
TARTIŞMALARIN
HADİS ŞERHLERİNDEKİ
YANSIMALARI**

Prof. Dr. Mehmet Sait UZUNDAĞ

Bursa 2025

Mehmet Sait UZUNDAĞ

1977 yılında Şanlıurfa’da doğdu. 1995’te Şanlıurfa Merkez İmam-Hatip Lisesi’nden mezun oldu. 2002’de Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nden mezun oldu. 2002’de Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde yüksek lisans tahsiline başladı. 2005 yılında “Hz. Zekeriyya ve Yahya (A.S) İle İlgili Rivayetler” adlı tezini hazırlayarak mezun oldu. 2006 yılında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde Hadis Anabilim dalında doktora başladı. 2012 yılında “Kastallânî (851-923/ 1448-1517) ve İrşâdû’-Sârî İsimli Eserinin Hadis Şerhçiliği Açısından İncelenmesi” adlı tezi vererek bilim doktoru oldu. 2013 tarihinde Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Hadis Anabilim Dalına Yrd. Doç. Dr. olarak atandı. 2019 yılında Doçent oldu. Halen Adıyaman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi’nde Hadis Anabilim Dalı öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

He was born in 1977 in Şanlıurfa. In 1995, he graduated from Şanlıurfa Merkez Imam-Hatip High School. He completed his undergraduate studies at Fırat University, Faculty of Theology, in 2002. The same year, he began his master’s studies at Fırat University Institute of Social Sciences. In 2005, he graduated with a thesis titled Narrations Regarding Prophet Zechariah and John (Peace Be Upon Them). In 2006, he started his doctoral studies in the Department of Hadith at Ankara University Institute of Social Sciences. He earned his Ph.D. in 2012 with a dissertation titled Kastallânî (851-923/1448-1517) and His Work Irshâd al-Sârî: A Study in the Context of Hadith Commentary. In 2013, he was appointed as an Assistant Professor in the Department of Hadith at Şırnak University, Faculty of Theology. He became an Associate Professor in 2019. Currently, he serves as a faculty member in the Department of Hadith at Adıyaman University, Faculty of Islamic Studies

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar	7
Ön Söz	9

BİRİNCİ BÖLÜM

İLK DÖNEM KELÂMÎ TARTIŞMALAR

1. Büyük Günah, Halku'l-Kuran, Kader, İman Meseleleri İle İlgili Tartışmalar	15
1.1. Büyük Günah Meselesi	15
1.2. Halku'l-Kur'ân Meselesi	19
1.3. Kader Meselesi	26
1.4. İman Meselesi	32
1.4.1. İman-Amel İlişkisi	33
1.4.2. İmanın Artıp Eksilmesi Meselesi	42

İKİNCİ BÖLÜM

SIFATLARIN TASNİFİ

2. Allah'ın Sıfatları	49
2.1. Sıfatların Tasnifi	52
2.1.1. Selbî Sıfatlar	53
2.1.2. Subûti Sıfatlar	53
2.1.3. Fiilî Sıfatlar	54
2.1.4. Haberî Sıfatlar	54
2.2. Haberî Sıfatların Anlaşılması	55
2.2.1. Selef Metodu	56
2.2.2. Halef Metodu ve Te'vil	58
2.2.3. Teşbîh ve Tecsîm Metodu	60
2.2.4. Nefy ve Ta'til Metodu	61

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SIFATLARIN HADİS ŞERHLERİNDEKİ YANSIMALARI

3. Allah'a Mekân İzafe Eden Haberî Sıfatlarla İlgili Rivayetler	67
3.1. Arş İstivâ ile İlgili Rivayetler	67
3.2. Amâ ile İlgili Rivayetlerin Değerlendirilmesi	72

3.3. Sema ile İlgili Rivayetler	73
4. Allah'ın Zâtı ile İlgili Haberî	
Sıfatlarla İlgili Rivayetler	75
4.1. Ayn ile İlgili Rivayetler.....	75
4.2. Hicâb ile İlgili Rivayetler	78
4.3. İsba' ile İlgili Rivayetler	79
4.4. Kadem/Ayak ile İlgili Rivayetler	80
4.5. Yed/El ile İlgili Rivayetler	82
4.6. Nûr ile İlgili Rivayetler	84
4.7. Sûret ile İlgili Rivayetler	86
4.8. Vech ile İlgili Rivayetler	90
5. Allah'ın Fiillerine Taalluk Eden	
Haberî Sıfatlarla İlgili Rivayetler	91
5.1. Gülmek/ Dıhk ile İlgili Rivayetler	91
5.2. Ferah ile İlgili Rivayetler	93
5.3. Hayâ, Kıskanma ve Usanma ile İlgili Rivayetler	94
5.4. Kabz ile İlgili Rivayetler	96
5.5. Kurb ile İlgili Rivayetler.....	96
5.6. Likâ ile İlgili Rivayetler	99
5.7. Nüzûl/İnme ile İlgili Rivayetler	100
5.8. İtyân/Mecî/ Gelme ile İlgili Rivayetler	105
5.9. Ru'yet ile İlgili Rivayetler	106
Sonuç	115
Kaynakça	119